

**การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร
ที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ***

**PARTICIPATORY ADMINISTRATION OF SCHOOL ADMINISTRATORS
AFFECT TO INTERNAL QUALITY ASSURANCE OF SMALL-SIZED
SCHOOL UNDER NAKHON SI THAMMARAT PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 1**

มาซีเต๊ะ กิจบรรทัด¹, รัฐพร กลิ่นมาลี² และ วีระยุทธ ชาตะกาญจน์³

Maseetoh Kitbanthad¹, Rattaporn Klinmalee² and Werayut Chatakan³

¹⁻³มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

¹⁻³Nakhon Si thammarat Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author's Email: 6455701047@nstru.ac.th

วันที่รับบทความ : 27 มีนาคม 2569; วันแก้ไขบทความ 29 เมษายน 2569; วันตอบรับบทความ : 1 พฤษภาคม 2569

Received 27 March 2026; Revised 29 April 2026; Accepted 1 May 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก 3) ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก และ 4) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร

Citation:

* มาซีเต๊ะ กิจบรรทัด, รัฐพร กลิ่นมาลี และ วีระยุทธ ชาตะกาญจน์. (2569). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1. วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่, 4(4), 697-716.

Maseetoh Kitbanthad, Rattaporn Klinmalee and Werayut Chatakan. (2026). Participatory Administration Of School Administrators Affect To Internal Quality Assurance Of Small-Sized School Under Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 1.

Modern Academic Development and Promotion Journal, 4(4), 697-716.;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so12.tci-thaijo.org/index.php/MADPIADP/>

สถานศึกษาที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ประชากรจำนวน 307 คน กลุ่มตัวอย่าง 170 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนรายอำเภอ เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วยแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

2) การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็กโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้านเช่นกัน

3) การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการประกันคุณภาพภายในในระดับสูงมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .942$) และสามารถพยากรณ์การประกันคุณภาพภายในได้สูงถึงร้อยละ 92.70 ($R^2 = .927$)

4) แนวทางการพัฒนาที่สำคัญ คือ ผู้บริหารควรสร้างความรู้สึกร่วมกันกระจายอำนาจการตัดสินใจ สร้างความผูกพันในองค์กร และเปิดพื้นที่ปลอดภัยให้บุคลากรแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ

คำสำคัญ: การบริหารแบบมีส่วนร่วม, การประกันคุณภาพภายใน, สถานศึกษาขนาดเล็ก

Abstract

This research aimed to: 1) study the level of participatory administration of school administrators; 2) study the internal quality assurance of small-sized schools; 3) examine the participatory administration of school administrators affecting the internal quality assurance of small-sized schools; and 4) study guidelines for developing participatory administration of school administrators affecting the internal quality assurance of small-sized schools under Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 1. This study employed a

Mixed Methods Research design. The population consisted of 307 individuals, with a sample group of 170 participants obtained through proportional stratified random sampling by district. The research instruments comprised a five-level rating scale questionnaire and a semi-structured interview form. Statistics used for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson's Product Moment Correlation Coefficient, multiple regression analysis, and content analysis.

The research findings were as follows:

1) The participatory administration of school administrators was, overall, at the highest level in all aspects.

2) The internal quality assurance of small-sized schools was, overall, at the highest level in all aspects as well.

3) Participatory administration had a positive relationship with internal quality assurance at a very high level, with statistical significance at the .01 level ($r = .942$), and could predict internal quality assurance at as high as 92.70 percent ($R^2 = .927$).

4) Key development guidelines indicate that administrators should foster a shared sense of ownership, decentralize decision-making, build organizational commitment, and create a safe space for personnel to express opinions freely.

Keywords: Internal Quality Assurance, Participatory Administration, Small-Sized Schools

บทนำ

ในบริบทของโลกยุคศตวรรษที่ 21 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2566) ระบุว่าการศึกษาเป็นกลไกหลักในการพัฒนาคนให้มีสมรรถนะสูงตามยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545) ที่ระบุถึงพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 และ 47-48 ที่กำหนดให้สถานศึกษาต้องมีระบบการประกันคุณภาพภายใน ทว่าในทางปฏิบัติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน (2566) พบว่าสถานศึกษาขนาดเล็กยังประสบปัญหาขาดแคลนงบประมาณและบุคลากร จนทำให้การประกันคุณภาพกลายเป็นการเน้นงานเอกสารมากกว่าการสร้างวัฒนธรรมคุณภาพที่แท้จริง

เพื่อขับเคลื่อนการประกันคุณภาพตาม กระทรวงศึกษาธิการ (2561) ที่มุ่งเน้นกระบวนการ 6 ขั้นตอนเพื่อการพัฒนา สถานศึกษาจึงต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการทศน์สู่การบริหารแบบมีส่วนร่วมควบคู่กับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดย วิจารย์ พานิช (2564) ได้เสนอขั้นตอนสำคัญ 4 ประการ คือ การร่วมคิดร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมตรวจสอบ และร่วมรับผิดชอบในความสำเร็จ ซึ่งแนวทางนี้จะช่วยระดมทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยอุดช่องว่างเชิงโครงสร้างของสถานศึกษาขนาดเล็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการพิจารณาข้อมูลเชิงพื้นที่ พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 เผชิญความท้าทายด้านอัตราากำลังและทรัพยากรที่จำกัด ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่นี้จึงต้องการกลไกการบริหารจัดการที่ยืดหยุ่นและสอดคล้องกับบริบทของชุมชน เพื่อให้การดำเนินงานด้านคุณภาพสามารถขับเคลื่อนไปได้อย่างต่อเนื่อง

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยคาดหวังว่าผลการศึกษจะช่วยสะท้อนสภาพความเป็นจริงและนำไปสู่การสังเคราะห์แนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศ เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาและเป็นฐานข้อมูลให้หน่วยงานต้นสังกัดใช้ในการวางแผนส่งเสริมสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1
2. เพื่อศึกษาการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1

3. เพื่อศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1

4. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1

การทบทวนวรรณกรรม

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participatory Administration)

Vroom & Yetton (1973) เสนอว่าการตัดสินใจมีทางเลือก 5 วิธี ตั้งแต่การตัดสินใจโดยผู้บริหารเพียงลำพังเดียวไปจนถึงการให้กลุ่มตัดสินใจร่วมกัน โดยมีกฎเกณฑ์ที่ส่งเสริมทั้งคุณภาพและการยอมรับในการตัดสินใจนั้น Maslow (1943) อธิบายว่ามนุษย์มีความต้องการเป็นลำดับขั้น และเมื่อความต้องการได้รับการตอบสนองแล้วจะไม่ใช่เป็นแรงจูงใจอีกต่อไป Cohen & Uphoff (1980) ได้แบ่งกระบวนการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ขั้นตอนสำคัญ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การปฏิบัติการ การรับผลประโยชน์ และการประเมินผล Sashkin (1982) ได้เสนอวิธีปฏิบัติ 4 ประการ คือ การมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย การตัดสินใจ การแก้ปัญหา และการสร้างความเปลี่ยนแปลง

ความหมายการบริหารแบบมีส่วนร่วม Argyris (1964) กล่าวว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการจูงใจให้บุคลากรร่วมตัดสินใจและรับผิดชอบเพื่อพัฒนาองค์กรด้วยความเต็มใจ Robbins (1990) ระบุว่ากระบวนการที่ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อสร้างกำลังใจในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ และ บำรุง แสณณรงค์ (2550) สรุปว่าเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลร่วมรับผิดชอบกิจกรรมตั้งแต่การร่วมคิด ร่วมวางแผน ไปจนถึงการร่วมรับผลประโยชน์อย่างสมัครใจ

ความสำคัญและองค์ประกอบ Likert (1961) กล่าวว่าช่วยเพิ่มประสิทธิภาพงานและลดความขัดแย้งในองค์กร โดย Swansburg (1996) ยืนยันว่าการให้มีส่วนร่วมและอิสระในการทำงานเป็นแรงจูงใจสำคัญที่ทำให้ผลการปฏิบัติงานสูงขึ้น นอกจากนี้ สมยศ นาวิการ (2545) ยังชี้ให้เห็นว่าการระดมทรัพยากรบุคคลและพลังความคิดช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและลดการต่อต้านภายในองค์กร จากการสังเคราะห์แนวคิดนักวิชาการ ผู้วิจัยจึงได้ปัจจัยมาศึกษา 5 ด้าน

ได้แก่ การตั้งเป้าหมายร่วมกัน ความเป็นอิสระในงาน การไว้วางใจกัน ความยึดมั่นผูกพัน และการแสดงความคิดเห็น

สรุปได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมคือการที่ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรทั้งภายในและภายนอกเข้ามามีบทบาทสำคัญในการคิด ตัดสินใจ และรับผิดชอบผลงานร่วมกัน เพื่อสร้างแรงจูงใจและเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสถานศึกษา

2. การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (Internal Quality Assurance)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545) นิยามว่าเป็นการประเมินและติดตามตรวจสอบคุณภาพโดยบุคลากรในสถานศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัดอย่างเป็นระบบ

ความสำคัญของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตาม กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ระบุว่า การประกันคุณภาพเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารปกติที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความมั่นใจแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและแสดงความรับผิดชอบต่อสาธารณชน โดยถือเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) ได้ย้ำถึงแนวคิดที่ว่า ระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและเน้นกระบวนการทำงานเชิงรุก คือปัจจัยหลักที่จะส่งผลโดยตรงต่อการยกระดับคุณภาพผู้เรียนอย่างยั่งยืน

หลักการสำคัญของระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตาม กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 มุ่งเน้นการบริหารจัดการที่ยึดหลักการกระจายอำนาจการมีส่วนร่วมของบุคลากร และภาคีเครือข่าย รวมถึงภาระรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Accountability) โดยกำหนดให้การประกันคุณภาพเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการศึกษาปกติที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2561) ที่กำหนดมาตรฐานการดำเนินงานไว้ 3 ด้านหลัก คือ 1) คุณภาพของผู้เรียน 2) กระบวนการบริหารและการจัดการ และ 3) กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

สรุปได้ว่า การประกันคุณภาพภายในเป็นระบบการบริหารจัดการที่เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อตรวจสอบและพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด อันจะนำไปสู่การสร้างเชื่อมั่นให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

3. สถานศึกษาขนาดเล็ก (Small-Sized Schools)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2566) นิยามโรงเรียนขนาดเล็กกว่าเป็นสถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน ซึ่งมีการจำแนกกลุ่มตามความจำเป็นเชิงพื้นที่

และการบริหารจัดการ โดยมีลักษณะเด่นคือตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างไกล ทรัพยากรทางการศึกษามีจำกัด แต่มีจุดแข็งในด้านความผูกพันและบรรยากาศการเรียนรู้ที่ใกล้ชิดระหว่างสถานศึกษาและชุมชน สำหรับสภาพปัญหาปัจจุบัน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2566) ได้สรุปประเด็นท้าทายสำคัญไว้ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ข้อจำกัดด้านอัตรากำลังครูที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 2) การจัดกระบวนการเรียนรู้ในลักษณะห้องเรียนควบชั้นจากการที่ครูไม่ครบชั้นเรียน 3) ความไม่เพียงพอของงบประมาณสนับสนุนตามเกณฑ์เงินอุดหนุนรายหัว และ 4) การสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายและชุมชน

สรุปได้ว่า สถานศึกษาขนาดเล็กเป็นสถานศึกษาที่มีข้อจำกัดเชิงโครงสร้างและทรัพยากรทั้งด้านงบประมาณและบุคลากร ซึ่งความท้าทายเหล่านี้ส่งผลกระทบโดยตรงต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและการประกันคุณภาพการศึกษา

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยในประเทศ

สุวรรณสม ว. และ จุลสุวรรณ ส. (2567) ได้ศึกษาแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม และพบว่าสภาพปัจจุบันมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ซึ่งถือเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาสถานศึกษา ในทิศทางเดียวกัน พระครูปลัดสุวัฒนพุทธิคุณ และคณะ (2567) ยืนยันว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานประกันคุณภาพอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขั้นตอนการวางแผนและการปฏิบัติ สำหรับ วีระ บุตรฤทธิ์ (2566) พบว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ นอกจากนี้ ปรีชา คุวินทร์ (2566) ยังพบว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมในทุกด้านส่งผลทางบวกต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยเฉพาะในมาตรฐานด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Al-Taneiji & Ibrahim (2024) พบว่าผู้บริหารที่ใช้ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมในระดับสูงส่งผลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อความสำเร็จของระบบประกันคุณภาพและการพัฒนาแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ Nguyen & Hallinger (2023) ที่ยืนยันว่าการเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจส่งผลทางบวกต่อประสิทธิผลของโรงเรียนและคุณภาพผู้เรียน โดยอาศัยความไว้วางใจเป็นปัจจัยขับเคลื่อนสำคัญ ขณะที่ Kushwaha & Kumar

(2022) พบหลักฐานเชิงประจักษ์ว่าโรงเรียนที่มีผลการประเมินการประกันคุณภาพในระดับสูง มักจะมีระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่เข้มข้นกว่าโรงเรียนทั่วไป นอกจากนี้ Gumus et al. (2021) ยังชี้ให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการสร้างวัฒนธรรมคุณภาพ ซึ่งถือเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างระบบประกันคุณภาพให้เข้มแข็ง

สรุปได้ว่า งานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศต่างให้ผลการศึกษาที่สอดคล้องกันว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นกลไกสำคัญและเป็นตัวแปรพยากรณ์ที่มีประสิทธิภาพต่อความสำเร็จในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยการเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนตั้งแต่การตั้งเป้าหมาย การตัดสินใจ ไปจนถึงการประเมินผล จะช่วยส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมคุณภาพและประสิทธิผลในสถานศึกษา แม้จะเป็นสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีข้อจำกัดด้านทรัพยากรก็ตาม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบ เชิงผสมผสาน (Mixed Methods Research) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์และอำนาจการพยากรณ์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่มีต่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ปีการศึกษา 2567 รวมทั้งสิ้น 307 คน จากจำนวน 61 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดตามตารางของ Krejcie & Morgan ได้จำนวน 170 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามอำเภอที่ตั้ง และเลือกตัวแทนด้วยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวคิดของ Likert ครอบคลุมกรอบแนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วม 5 ด้าน และมาตรฐานการประกันคุณภาพภายใน 3 มาตรฐาน

แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบกึ่งโครงสร้างเพื่อรวบรวมข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนา

ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านเพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป จากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try-Out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีสัมประสิทธิ์อัลฟาของ Cronbach โดยยอมรับค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.8 ขึ้นไปก่อนนำไปเก็บข้อมูลจริง

3. การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (Google Form) และจัดส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างอย่างเป็นทางการ สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพดำเนินการสัมภาษณ์ตามนัดหมายพร้อมบันทึกเสียงเพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูล

ในส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานความสัมพันธ์ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation) และวิเคราะห์อำนาจการพยากรณ์ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบปกติ (Enter) สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยรวมและรายด้านดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยรวมและรายด้าน

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน	4.74	0.19	มากที่สุด
ด้านความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน	4.75	0.15	มากที่สุด
ด้านการไว้วางใจ	4.68	0.13	มากที่สุด
ด้านการยึดมั่นผูกพัน	4.74	0.13	มากที่สุด
ด้านการแสดงความคิดเห็น	4.87	0.14	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.76	0.10	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.76$, S.D.= 0.10) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการแสดงความคิดเห็น ($\bar{X} = 4.87$, S.D.= 0.14) รองลงมา คือ ด้านความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน ($\bar{X} = 4.75$, S.D.= 0.15) ด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน ($\bar{X} = 4.74$, S.D.= 0.19) ด้านการยึดมั่นผูกพัน ($\bar{X} = 4.74$, S.D.= 0.13) และด้านการไว้วางใจ ($\bar{X} = 4.68$, S.D.= 0.13) ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยรวมและรายด้าน ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยรวมและรายด้าน

การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านคุณภาพผู้เรียน	4.73	0.15	มากที่สุด
ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ	4.70	0.19	มากที่สุด
ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.75	0.15	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.73	0.15	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$, S.D.= 0.15) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.75$, S.D.=0.15) รองลงมา คือ ด้านคุณภาพผู้เรียน ($\bar{X} = 4.73$, S.D.=0.15) และด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ ($\bar{X} = 4.70$, S.D.=0.19) ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1

1. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1

ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของ ผู้บริหารสถานศึกษา (X)	การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก (Y)			
	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y _{tot}
X ₁	.864**	.771**	.282**	.724**
X ₂	.409**	.209**	.530**	.404**
X ₃	.467**	.722**	.511**	.643**
X ₄	.649**	.681**	.859**	.805**
X ₅	.556**	.632**	.862**	.753**
X _{tot}	.857**	.857**	.830**	.942**

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 พบว่า ภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก ($r = .942^{**}$)

2. ผลการวิเคราะห์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1

การศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ใช้วิธีการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ถดถอยพหุคูณ แบบปกติ (Enter Multiple Regression Analysis) ผลปรากฏดังต่อไปนี้

ตารางที่ 5 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ อำนาจในการพยากรณ์ อำนาจในการพยากรณ์ที่ปรับแก้ และความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์

Model	R	R ²	R ² _{adj}	SE _{est}	Sig.
Enter	.963	.927	.925	.040	.000 ^{**}

^{**} มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 5 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 โดยรวมมีความสัมพันธ์ ในระดับสูง ($r = 0.963^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 มีประสิทธิภาพในการทำนาย เท่ากับ .927 ประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแก้แล้ว เท่ากับ .925 และมีค่าความคลาดเคลื่อนอยู่ที่ 0.040

ตารางที่ 6 แสดงความแปรปรวนของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
Regression	5	3.386	.677	417.106	.000**
Residual	164	.266	.002		
Total	169	3.652			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 6 พบว่า การวิเคราะห์ความแปรปรวนของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสามารถนำไปสร้างเป็นสมการได้

ตารางที่ 7 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณ ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1

ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือก เข้าสมการ	คะแนนดิบ		คะแนนมาตรฐาน	t	Sig.
	b	Std. Error	Beta		
ค่าคงที่ (Constant)	-1.361	.153		-8.885	.000**
(X ₁)	.372	.020	.469	19.050	.000**
(X ₂)	.077	.031	.078	2.488	.014**
(X ₃)	.205	.032	.177	6.463	.000**
(X ₄)	.376	.044	.327	8.616	.000**
(X ₅)	.250	.036	.238	7.045	.000**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 7 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยได้ดังนี้

สมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y}_{\text{tot}} = (-1.361) + 0.372(X_1) + 0.077(X_2) + 0.205(X_3) + 0.376(X_4) + 0.250(X_5)$$

สมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z}_{\text{tot}} = 0.469(X_1) + 0.078(X_2) + 0.177(X_3) + 0.327(X_4) + 0.238(X_5)$$

สามารถพยากรณ์การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ได้ร้อยละ 92.50

วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1

1. แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก ได้แก่ การให้บุคลากรร่วมกำหนดเป้าหมายเพื่อสร้างความรู้สึกรับผิดชอบและรับผิดชอบต่อผลงาน ควบคู่กับการมอบอิสระในการทำงานเพื่อกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์และพัฒนาความเป็นมืออาชีพ โดยมีความไว้วางใจเป็นรากฐานสำคัญ ภายใต้บรรยากาศที่เปิดกว้างและปลอดภัยในการแสดงความคิดเห็น เพื่อให้การตัดสินใจของผู้บริหารมีความรอบคอบและสอดคล้องกับบริบทจริงของสถานศึกษา

2. แนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็กที่เกิดจากการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ มุ่งพัฒนาครอบคลุม 3 มิติ คือ คุณภาพผู้เรียน การบริหารจัดการ และการจัดการเรียนการสอน โดยใช้จุดแข็งของโรงเรียนขนาดเล็กในการดูแลนักเรียนรายบุคคลและการร่วมมือกับชุมชน ผู้บริหารควรสร้างระบบที่ยืดหยุ่น ใช้ข้อมูลตัดสินใจ และลดภาระงานที่ไม่จำเป็นเพื่อให้ครูเน้นการสอนได้อย่างเต็มที่ ขณะที่การจัดการเรียนรู้ควรมีความหลากหลาย เชื่อมโยงภูมิปัญญา และประเมินผลตามสภาพจริงเพื่อก้าวข้ามข้อจำกัดด้านทรัพยากร

สรุปได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นกลยุทธ์หลักที่ส่งผลโดยตรงต่อการประกันคุณภาพภายใน โดยเน้นการสร้างการมีส่วนร่วมกัน เสริมสร้างขวัญกำลังใจ และความโปร่งใสในการบริหารจัดการ ซึ่งจะช่วยลดความขัดแย้งและสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่มุ่งเน้นคุณภาพอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

นอกจากแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก ที่ได้รับการสัมภาษณ์ตามประเด็นแล้ว ผู้ให้สัมภาษณ์ได้เสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่สอดคล้องกันในหลายด้าน ได้แก่ ควรสร้างกลไกและโครงสร้างการมีส่วนร่วมที่ชัดเจน พัฒนาศักยภาพบุคลากรกระจายอำนาจ และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการสื่อสาร รวมถึงการขยายความร่วมมือไปยังคณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชน โดยมีระบบประเมินผลและข้อมูลป้อนกลับอย่างเป็นระบบเพื่อให้การดำเนินงานมีความต่อเนื่องสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่อย่างแท้จริง

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ผู้วิจัยมีประเด็นการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา

ผลการวิจัย พบว่า มีระดับการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะ ด้านการแสดงความคิดเห็น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งอธิบายได้ด้วยแนวคิดของ Argyris (1964) ที่ระบุว่า การเปิดโอกาสให้บุคลากรได้ร่วมแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจ เป็นการจูงใจให้เกิดความรับผิดชอบในการพัฒนาองค์กรด้วยความเต็มใจ สอดคล้องกับแนวคิดของ Swansburg (1996) ที่ยืนยันว่าความเป็นอิสระในงานเป็นแรงจูงใจสำคัญที่ทำให้ผลการปฏิบัติงานสูงขึ้น นอกจากนี้ การปฏิบัติในระดับสูงยังสะท้อนถึงการปรับเปลี่ยนรูปแบบการตัดสินใจจากลำดับเดียวไปสู่การตัดสินใจร่วมกันตามทฤษฎีของ Vroom & Yetton (1973) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณสม ว. และ จุลสุวรรณ ส. (2567), พระครูปลัดสุวัฒนพุทธิคุณ และคณะ (2567) และ Al-Taneiji & Ibrahim (2024) ที่ต่างพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันให้ความสำคัญกับ

การบริหารแบบมีส่วนร่วมในระดับสูงเพื่อสร้างความผูกพันและบรรยากาศการทำงานที่มีประสิทธิภาพ

2. การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก

ผลการวิจัย พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นผลจากการดำเนินงานตาม มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2561) ที่กำหนดให้เป็นมาตรฐานสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) ที่เน้นย้ำว่าระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและเชิงรุกเป็นปัจจัยหลักในการยกระดับคุณภาพผู้เรียนอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสะท้อนความสำเร็จในการสร้างระบบประกันคุณภาพที่เป็นส่วนหนึ่งของงานปกติ ตามหลักการใน กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรและภาคีเครือข่าย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณสม ว. และ จุลสุวรรณ ส. (2567) ที่พบว่าสถานศึกษามีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับมากเนื่องจากการได้รับการสนับสนุนและการบริหารจัดการที่เป็นระบบ

3. การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายใน

ผลการวิจัย พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับการประกันคุณภาพภายในในระดับสูงมาก ($r = .942$) และร่วมพยากรณ์ผลได้ถึงร้อยละ 92.70 ($R^2 = .927$) โดยด้านการตั้งเป้าหมายร่วมกัน มีอำนาจพยากรณ์สูงสุด ($\beta = 0.469$) สอดคล้องกับแนวคิดของ Sashkin (1982) ที่ระบุว่า การร่วมตั้งเป้าหมายจะทำให้บุคลากรพยายามผลักดันงานให้สำเร็จตามเป้าหมายนั้น ผลการวิจัยนี้อธิบายได้ด้วยทฤษฎีของ Maslow (1943) ในเรื่องการตอบสนองความต้องการความสำเร็จในตนเอง และแนวคิดของ Likert (1961) ที่ว่าการมีส่วนร่วมช่วยเพิ่มประสิทธิภาพงานและลดความขัดแย้งในองค์กร นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรีชา คูรินทร์ (2566) และ Nguyen & Hallinger (2023) ที่ยืนยันว่าการเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมและอาศัยความไว้วางใจกันเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำนายความสำเร็จของระบบประกันคุณภาพและการเพิ่มประสิทธิผลของสถานศึกษา

4. แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมและการประกันคุณภาพภายใน

ด้านการบริหาร การตั้งเป้าหมายร่วมกันเป็นหัวใจสำคัญที่ช่วยลดการต่อต้านตามแนวคิดของ สมยศ นาวิการ (2545) ขณะที่การให้ความไว้วางใจและการเปิดพื้นที่แสดงความ

คิดเห็นช่วยในการระดมทรัพยากรบุคคลและพลังความคิดเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพองค์กร สอดคล้องกับงานวิจัยของ Gumus et al. (2021) ในการสร้างวัฒนธรรมคุณภาพที่เข้มแข็ง

ด้านการประกันคุณภาพ แม้สถานศึกษาขนาดเล็กจะมีข้อจำกัดด้านงบประมาณและบุคลากรตามข้อสรุปของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2566) แต่การนำการบริหารแบบมีส่วนร่วมมาใช้ตามแนวทางของ พระครูปลัดสวพัฒนพุทธิคุณ และคณะ (2567) จะช่วยให้เกิดความร่วมมือในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะการดูแลผู้เรียนรายบุคคลในลักษณะห้องเรียนควบชั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kushwaha & Kumar (2022) ที่พบว่าโรงเรียนที่มีผลการประกันคุณภาพสูงมักมีระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่เข้มแข็งกว่าทั่วไป

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า ทั้งการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารและการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยการบริหารแบบมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับการประกันคุณภาพภายในในระดับสูงมาก ($r = .942$) และสามารถร่วมพยากรณ์ผลการประกันคุณภาพได้ถึงร้อยละ 92.70 ซึ่งด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกันเป็นปัจจัยที่มีอำนาจพยากรณ์สูงสุด สำหรับแนวทางการพัฒนาที่สำคัญคือการสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของ ความไว้วางใจ และการเปิดพื้นที่ปลอดภัยในการแสดงความคิดเห็นเพื่อขับเคลื่อนวัฒนธรรมคุณภาพให้เกิดขึ้นจริงในส่วนของข้อเสนอแนะ ประกอบด้วย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดกระบวนการกำหนดทิศทางองค์กรร่วมกับครูและชุมชนอย่างเป็นระบบ พร้อมสร้างวัฒนธรรมความไว้วางใจ ด้วยการมอบอิสระในการตัดสินใจ ขณะที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเฉพาะทางสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กและสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รวมถึงปรับปรุงระบบการรายงานผลให้กระชับเพื่อลดภาระงานเอกสาร นอกจากนี้ควรส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมระดมทรัพยากรเพื่อลดข้อจำกัดด้านงบประมาณ และมุ่งเน้นการพัฒนาบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทั้งด้านวิชาการและการประกันคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

สำหรับ 2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการขยายขอบเขตการศึกษาไปยังพื้นที่อื่นในระดับประเทศเพื่อเพิ่มความครอบคลุมของผลวิจัย และควรศึกษาตัวแปรอื่นเพิ่มเติม

อาทิ ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ หรือวัฒนธรรมองค์กร ที่อาจส่งผลต่อการประกันคุณภาพ รวมถึง
ควรมีการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) เพื่อทดสอบประสิทธิภาพของแนว
ทางการพัฒนาที่ได้จากงานวิจัยนี้ในเชิงประจักษ์ และศึกษาผลกระทบระยะยาวของการบริหาร
แบบมีส่วนร่วมที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพการศึกษา
ที่ยั่งยืนสืบไป

เอกสารอ้างอิง

- กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 135 ตอนที่ 11
ก หน้า 1-3 (23 กุมภาพันธ์ 2561).
- บำรุง แสณณรงค์. (2550). *การบริหารแบบมีส่วนร่วม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ปรีชา คุณินทร์. (2566). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1. *วารสารวิจัย
และพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*, 15(2), 55-68.
- พระครูปลัดสุวัฒนพุทธิคุณ, พระครูสุธีปริยัตยาภรณ์ และพระครูศรีปัญญาวิกรม. (2567).
การบริหารการมีส่วนร่วมกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อการพัฒนา
อย่างยั่งยืน. *วารสารพาสัศศึกษาโฆษะพุทธโฆส*, 10(1), 15-28.
- วิจารณ์ พานิช. (2564). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. (พิมพ์ครั้งที่ 3).
กรุงเทพฯ: ตลาดา พับลิเคชั่น.
- สมยศ นาวิการ. (2545). *การบริหารและพฤติกรรมองค์กร*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ:
ดอกหญ้า.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). *คู่มือการบริหารจัดการโรงเรียนขนาด
เล็ก*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). *แนวทางการดำเนินงานตาม
กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุม
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566). *แผนพัฒนาการจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก พ.ศ. 2566 – 2570*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566). *รายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ปีการศึกษา 2565*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570)*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สุวรรณสม, ว., & จุลสุวรรณ, ส. (2567). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 18(2), 125-138.
- Al-Taneiji, S., & Ibrahim, A. (2024). The impact of participatory leadership on school quality assurance in UAE public schools. *International Journal of Educational Management*, 38(1), 112-128.
- Argyris, C. (1964). *Integrating the individual and the organization*. Wiley.
- Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1980). Participation's place in rural development: Seeking clarity through specificity. *World Development*, 8(3), 213-235.
- Gumus, S., Bellibas, M. S., Esen, M., & Gumus, E. (2021). The relationship between teacher participation in decision making and school culture. *Educational Management Administration & Leadership*, 49(3), 478-496.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Kushwaha, R., & Kumar, P. (2022). Stakeholder engagement in quality assurance: A study of secondary schools in India. *Asian Journal of Education and Social Studies*, 28(2), 34-45.

Likert, R. (1961). *New patterns of management*. McGraw-Hill.

Maslow, A. H. (1943). A theory of human motivation. *Psychological Review*, 50(4), 370-396.

Nguyen, D., & Hallinger, P. (2023). Distributed leadership and school effectiveness in Vietnam: The mediating role of teacher collaboration. *Journal of Educational Administration*, 61(2), 155-172.

Robbins, S. P. (1990). *Organization theory: Structure, design, and applications* (3rd ed.). Prentice-Hall.

Sashkin, M. (1982). Participative management is an ethical imperative. *Organizational Dynamics*, 12(4), 5-22.

Swansburg, R. C. (1996). *Management and leadership for nurse managers* (2nd ed.). Jones and Bartlett Publishers.

Vroom, V. H., & Yetton, P. W. (1973). *Leadership and decision-making*. University of Pittsburgh Press.